

NOTES SOBRE ELS RETAULES DE L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU D'ÒRRIUS

En un document de 1574¹ que recull la visita pastoral realitzada a la parròquia de Sant Andreu d'Òrrius, consta que hi havia una imatge de sant Andreu al mig d'un retaule de fusta situat a l'altar major.

Hi havia també dos altars més, amb retaules pintats i amb una imatge a cadascun d'ells, l'un dedicat a la Mare de Déu i l'altre a sant Sebastià. Probablement, tots ells procedien de l'església, de mitjan segle XIII, que acabava de ser ampliada al 1571 gràcies als grans sacrificis econòmics per part de les famílies que vivien a la parròquia.³

Gairebé cinquanta anys més tard, els deuria convenir una restauració o substitució. De fet, es conserva² una acta del 30 de juny de 1619 en la qual es descriu que van ser «convocats i congregats dins de la rectoria de Sant Andreu d'Òrrius els honrats Jaume Vinyamata, Jaume Altafulla, obrers de dita parròquia», i tretze veïns més van prendre el compromís de fer pintar el retaule, considerant «que sols la utilitat dels bens temporals resulta en lo que es dona per amor de Déu».

En l'obra, hi va intervenir el pintor, decorador i mestre daurador de Barcelona Hubald Ninerto, el qual, un cop la feina va estar enllestida, es va embutxacar quatre-centes trenta-set lliures. Si aquesta despesa se la van repartir entre els tretze veïns esmentats, suposa gairebé trenta lliures, és a dir, sis-cents sous per barba; un manobre cobrava al segle XVII³ quaranta-vuit diners per jornal, és a dir, quatre sous, per tant, la quantitat cobrada pel mestre equivalia a dos mil cent vuitanta-cinc jornals de manobre, és a dir, per poc més de cent quaranta-cinc jornals, gairebé mig any de feina!

Aquest mestre decorador, que necessitava un ajudant, va contractar com a aprenent un noi del poble, mitjançant el document de contracte que parcialment tradueixo i transcriu:

«En el dia catorze de setembre de 1619 jo Hubald Ninerto pintor i ciutadà de Barcelona en bona fe prometo tenir i ensenyar mon art de pintor, daurador i estofador i de tot allò que dit art requereix a Pau Moner, fill de Cebrià Moner, pagès de la parròquia de Sant Andreu d'Òrrius.

I jo dit Pau Moner he d'estar amb dit Hubald Ninerto sis anys d'aprenent. I dit Cebrià Moner l'ha de vestir els dos anys primers i els quatre anys restants l'ha de tenir vestit i calçat dit Ninerto i al cap dels sis anys dit Ninerto li ha de fer un vestit segons costum de Barcelona. I sempre i quant dit Pau Moner se'n anés abans d'acabar els sis anys, dit Cebrià Moner, son pare, s'obliga a fer-lo tornar a casa seva i al cap de sis anys li ha de tornar les faltes que haurà fet al dit Ninerto, i que si dit Pau no volgués tornar dit Ninerto el pugui fer posar a la presó».

En actes posteriors de 1620 i 1621 contingudes en el mateix llibre,² consta reiteradament el propòsit de construir un nou retaule. Hi intervingueren altres professionals, com el fuster Joan Vendrell, l'escultor Pau Fornés i el pintor Francesc Llopis, tots de Mataró. Els dos primers cobraren, sembla que conjuntament, quatre-centes trenta-cinc lliures i el darrer només (!) cent dotze lliures, és a dir, cinc-cents seixanta jornals de manobre. Després de les obres de l'església, al 1571, i de la rectoria, a continuació, no és estrany que els pagesos d'Òrrius no aixequessin mai més el cap.

Sembla³ que a l'agost de 1936 van ser cremats pel Comitè Antifeixista d'Argentona els retaules de l'altar major, com mostra la fotografia adjunta, i els dels altres altars amb llurs imatges, documentats en fotografies conservades a la rectoria de la parròquia de Sant Andreu d'Òrrius.

Josep M. Roqué Margenat

NOTES

- 1.- Llibre de les Visites Pastorals, arxiu parroquial de Sant Andreu d'Òrrius.
- 2.- Manual «Miquel Tauler», arxiu parroquial de Sant Andreu d'Òrrius.
- 3.- J.M. ROQUÉ, *Òrrius (Maresme)*, Grup d'Història del Casal (Mataró 1999).

Altar major de l'església parroquial d'Örrius, any 1936.